

Obsah

Kapitola I. Úvod.....	5
-----------------------	---

Část I. Vlivy z doby před středověkem

Kapitola II. Patrstické období.....	21
-------------------------------------	----

Křesťanství a řecká filosofie – Řeční apologeti (Aristeides, sv. Justin Mučedník, Tacián, Athenagoras, Theofil) – Gnosticismus a protignostičtí autoři (sv. Irenej, Hippolyt) – Latinští apologeti (Minucius Felix, Tertulián, Arnobius, Lactantius) – Katechetická škola v Alexandrii (Klement, Origenes) – Řeční otcové (sv. Bazil, Eusebius, sv. Řehoř z Nyssy) – Latinští otcové (sv. Ambrož) – Sv. Jan Damašský – Shrnutí

Kapitola III. Sv. Augustin I	55
------------------------------------	----

Život a dílo – Sv. Augustin a filosofie

Kapitola IV. Sv. Augustin II: Poznání	69
---	----

Poznání s ohledem na blaženost – Proti skepticismu – Zkušenostní poznání – Povaha vjemu – Boží ideje – Iluminace a abstrakce

Kapitola V. Sv. Augustin III: Bůh	90
---	----

Důkaz o Bohu z věčných pravd – Důkazy ze tvorů a z univerzálního souhlasu – Různé důkazy jako stadia jednoho procesu – Boží atributy – Exemplarismus

Kapitola VI. Sv. Augustin IV: Svět.....	98
---	----

Svobodné stvoření z ničeho – Látka – Rationes seminales – Číslo – Duše a tělo – Nesmrtelnost – Původ duše

Kapitola VII. Sv. Augustin V: Morální teorie.....	107
---	-----

Šťěstí a Bůh – Svoboda a povinnost – Potřeba Boží milosti – Zlo – Dvě města

Kapitola VIII. Sv. Augustin VI: Stát 115

Stát a město Babylon nejsou totožné – Pohanský stát neztělesňuje pravou spravedlnost – Církev nadřazená státu

Kapitola IX. Pseudo-Dionýsios 120

Díla a autor – Afirmativní cesta – Negativní cesta – Novoplatónská interpretace Trojice – Nejasné učení o stvoření – Problém zla – Právověrnost nebo neprávověrnost?

Kapitola X. Boëthius, Cassiodorus, Isidor 133

Boëthiovo převedení Aristotelových idejí – Přírozená teologie – Vliv na středověk – Cassiodorus o sedmi svobodných uměních a o duchovosti duše – Isidor a jeho Etymologie a Sentence

Část II. Karolínská renesance

Kapitola XI. Karolínská renesance 143

Karel Veliký – Alcuin a palatinská škola – Další školy, školní osnovy, knihovny – Rabanus Maurus

Kapitola XII. Jan Scotus Eriugena I 150

Život a dílo

Kapitola XIII. Jan Scotus Eriugena II 154

Přírozenost – Bůh a stvoření – Poznání Boha afirmativní a negativní cestou; nepoužitelnost kategorií na Boha – Jak se dá o Bohu říci, že stvořil svět? – Božské ideje ve Slovu – Tvorové jako participace a teofanie; tvorové jsou v Bohu – Přírozenost člověka – Návrat všech věcí k Bohu – Věčné zatracení ve světle kosmické obnovy – Interpretace systému Jana Scota

Část III. Desáté, jedenácté a dvanácté století

Kapitola XIV. Problém univerzálií 183

Situace po smrti Karla Velikého – Původ diskuze v textech Porfyria a Boëthia – Důležitost problému – Přehnaný realismus – Roscellinův nominalismus – Přístup sv. Petra Damiána k dialektice – Vilém ze Champeaux – Abélard – Gilbert z Poitiers a Jan ze Salisbury – Hugo ze Sv. Viktora – Sv. Tomáš Akvinský

Kapitola XV. Sv. Anselm z Canterbury 208

Sv. Anselm jako filosof – Důkazy Boží existence v Monologiu – Důkaz Boží existence v Proslogiu – Idea pravdy a další augustinovské prvky v myšlení sv. Anselma

Kapitola XVI. Škola v Chartres 220

Univerzalizmus Paříže a systematizace věd ve dvanáctém století – Regionalismus, humanismus – Platónismus v Chartres – Hylémorfismus v Chartres – Panteismus prima facie – Politická teorie Jana ze Salisbury

Kapitola XVII. Škola Sv. Viktora 231

Hugo ze Sv. Viktora; důkazy Boží existence, víra, mysticismus – Richard ze Sv. Viktora, důkazy Boží existence – Gottfried ze Sv. Viktora a Walter ze Sv. Viktora

Kapitola XVIII. Dualisté a panteisté 242

Albigenští a kataři – Amalrich z Bene – David z Dinantu

Část IV. Islámská a židovská filosofie a její překlady

Kapitola XIX. Islámská filosofie 249

Důvody pro diskuzi o islámské filosofii – Původy islámské filosofie – Al-Fárábí – Avicenna – Averroes – Dante a arabští filosofové

Kapitola XX. Židovská filosofie 267

Kabala – Avicebron – Maimonides

Kapitola XXI. Překlady 272

Přeložená díla – Překlady z řečtiny a arabštiny – Vlivy překladů a opozice vůči aristotelismu

Část V. Třinácté století

Kapitola XXII. Úvod 283

Univerzita v Paříži – Univerzity jako uzavřené a privilegované korporace – Školní osnovy – Řeholní řády v Paříži – Myslenkové proudy třináctého století

Kapitola XXIII. Vilém z Auvergne.....	290
<i>Důvody pro pojednání o Vilémovi z Auvergne – Bůh a stvoření; esence a existence – Stvoření Bohem přímo a v čase – Důkazy Boží existence – Hylémorfismus – Duše – Poznání – Vilém z Auvergne jako myslitel přerodu</i>	
Kapitola XXIV. Robert Grosseteste a Alexander z Hales	303
<i>(a) Život a dílo Roberta Grossetesta – Nauka o světle – Bůh a stvoření – Nauka o pravdě a iluminaci</i>	
<i>(b) Postoj Alexandera z Hales k filosofii – Důkazy Boží existence – Božské atributy – Složenost ve tvorech – Duše, intelekt, vůle – Charakter Alexanderovy filosofie</i>	
Kapitola XXV. Sv. Bonaventura I.....	319
<i>Život a dílo – Duch – Teologie a filosofie – Postoj k aristotelismu</i>	
Kapitola XXVI. Sv. Bonaventura II: Boží existence.....	332
<i>Charakter Bonaventurových důkazů Boží existence – Důkazy ze smyslového světa – Poznání Boha a priori – Anselmovský důkaz – Důkaz z pravdy</i>	
Kapitola XXVII. Sv. Bonaventura III: Vztah stvoření k Bohu...343	
<i>Exemplarismus – Božské poznání – Nemožnost stvoření od věčnosti – Omyly vyplývající z popření exemplarismu a stvoření – Podobnost tvorů Bohu, analogie – Je tento svět nejlepší z možných světů?</i>	
Kapitola XXVIII. Sv. Bonaventura IV: Materiální stvoření ...	360
<i>Hylémorfické složení všech tvorů – Individualizace – Světlo – Pluralita forem – Rationes seminales</i>	
Kapitola XXIX. Sv. Bonaventura V: Lidská duše	369
<i>Jednota lidské duše – Vztah mezi duší a tělem – Nesmrtelnost lidské duše – Chybnost Averroova monopsychismu – Poznání smyslových objektů a prvních logických principů – Poznání duchovních skutečností – Iluminace – Výstup duše k Bohu – Bonaventura jako filosof křesťanského života</i>	
Kapitola XXX. Sv. Albert Veliký	388
<i>Život a intelektuální činnost – Filosofie a teologie – Bůh – Stvoření – Duše – Reputace a význam sv. Alberta</i>	

Kapitola XXXI. Sv. Tomáš Akvinský I.....	399
<i>Život – Dílo – Způsob pojmání filosofie sv. Tomáše – Charakter filosofie sv. Tomáše</i>	
Kapitola XXXII. Sv. Tomáš Akvinský II:	
Filosofie a teologie	411
<i>Rozdíl mezi filosofií a teologií – Morální nutnost Zjevení – Neslučitelnost víry a vědy ve stejné myslí týkající se stejného objektu – Přirozený a nadpřirozený cíl – Sv. Tomáš a sv. Bonaventura – Sv. Tomáš jako „inovátor“</i>	
Kapitola XXXIII. Sv. Tomáš Akvinský III:	
Principy stvořeného bytí.....	426
<i>Důvody, proč začít s materiálním bytím – Hylémorfismus – Zavržení rationes seminales – Zavržení plurality substanciálních forem – Omezení hylémorfického složení na materiální substance – Akt a potency – Esence a existence</i>	
Kapitola XXXIV. Sv. Tomáš Akvinský IV:	
Důkazy Boží existence	441
<i>Potřeba důkazu – Důkaz sv. Anselma – Možnost důkazu – První tři důkazy – Čtvrtý důkaz – Důkaz z konečnosti – Základ „třetího způsobu“</i>	
Kapitola XXXV. Sv. Tomáš Akvinský V: Boží přirozenost.....	455
<i>Negativní cesta – Afirmativní cesta – Analogie – Typy analogie – Úskali – Boží ideje – Žádné reálné rozlišení mezi Božími atributy – Bůh jako existence sama o sobě</i>	
Kapitola XXXVI. Sv. Tomáš Akvinský VI: Stvoření.....	475
<i>Stvoření z ničeho – Pouze Bůh může stvořit – Bůh stvořil svobodně – Důvod stvoření – Nemožnost stvoření od věčnosti nebyla prokázána – Mohl Bůh stvořit skutečně nekonečné množství? – Boží všemohoucnost – Problém zla</i>	
Kapitola XXXVII. Sv. Tomáš Akvinský VII: Psychologie.....	490
<i>Jedna substanciální forma v člověku – Schopnosti duše – Vnitřní smysly – Svobodná vůle – Nejvznešenější mohutnost – Nesmrtelnost – Činný a trpný rozum není numericky stejný u všech lidí</i>	

Kapitola XXXVIII. Sv. Tomáš Akvinský VIII: Poznání	507
<i>„Teorie poznání“ u sv. Tomáše – Proces poznání; poznání univerzálního a partikulárního – Duše poznává sebe samu – Možnost metafyziky</i>	
Kapitola XXXIX. Sv. Tomáš Akvinský IX: Morální nauka	519
<i>Eudaimonismus – Nazírání Boha – Dobro a zlo – Ctnosti – Přirozený zákon – Věčný zákon a základ morálky v Bohu – Přirozené ctnosti uznávané sv. Tomášem, které neuznal Aristotelés; ctnost zbožnosti</i>	
Kapitola XL. Sv. Tomáš Akvinský X: Politická teorie	537
<i>Sv. Tomáš a Aristotelés – Přirozený původ lidské společnosti a vlády – Lidská společnost a politická autorita z Boží vůle – Církev a stát – Jednotlivec a stát – Zákon – Suverenita – Státní zřízení – Politická teorie sv. Tomáše jako integrální část jeho celého systému</i>	
Kapitola XLI. Sv. Tomáš a Aristotelés: Kontroverze	552
<i>Využití Aristotela sv. Tomášem – Nearistoteléské prvky v tomismu – Latentní napětí v tomistické syntéze – Opozice vůči tomistickým „novotám“</i>	
Kapitola XLII. Latinský averroismus : Siger Brabantský	566
<i>Zásady „latinských averroistů“ – Siger Brabantský – Dante a Siger Brabantský – Opozice vůči averroismu; odsouzení</i>	
Kapitola XLIII. Františkánští myslitelé	575
<i>Roger Bacon, život a dílo – Filosofie Rogera Bacona – Matěj z Aquasparty – Petr Jan Olivi – Roger z Marstonu – Richard z Middletonu – Rajmund Lullus</i>	
Kapitola XLIV. Aegidius Romanus a Jindřich z Gentu	598
<i>(a) Aegidius Romanus, život a dílo – Nezávislost Aegidia jako myslitele – Esence a existence – Forma a látka; duše a tělo – Politická teorie</i>	
<i>(b) Jindřich z Gentu, život a dílo – Eklekticismus, znázorněný naukami o iluminaci a vrozenosti – Idea metafyziky – Esence a existence – Důkazy o Boží existenci – Všeobecný charakter a význam Jindřichovy filosofie</i>	
Kapitola XLV. Scotus I.....	618
<i>Život – Dílo – Charakter Scotovy filosofie</i>	

Kapitola XLVI. Scotus II: Poznání	631
<i>Primární objekt lidského rozumu – Proč je rozum závislý na fantasmatu – Neschopnost duše poznat sebe samu v tomto životě – Rozumové chápání jednotlivé věci – Je teologie vědou? – Naše poznání je založeno na smyslovém vnímání a pro rozumovou činnost není třeba žádné speciální iluminace – Intuitivní a abstraktní poznání – Indukce</i>	
Kapitola XLVII. Scotus III: Metafyzika	648
<i>Bytí a jeho transcendentální atributy – Jednoznačný pojem bytí – Formální objektivní rozlišení – Esence a existence – Univerzálie – Hylémorfismus – Zavržení rationales seminales, zachování plurality forem – Individualizace</i>	
Kapitola XLVIII. Scotus IV: Přirozená teologie.....	672
<i>Metafyzika a Bůh – Poznání Boha ve tvorech – Důkaz Boží existence – Jednoduchost a inteligence Boha – Boží nekonečnost – Anselmovský argument – Boží atributy, které se nedají filosoficky dokázat – Rozdíl mezi Božími atributy – Boží ideje – Boží vůle – Stvoření</i>	
Kapitola XLIX. Scotus V: Duše.....	694
<i>Druhová forma člověka – Jednota duše a těla – Vůle a rozum – Nesmrtelnost duše není jasně dokázána</i>	
Kapitola L. Scotus VI: Etika	707
<i>Etika lidských skutků – Indiferentní skutky – Morální zákon a vůle Boží – Politická autorita</i>	
Kapitola LI. Závěrečné shrnutí	716
<i>Teologie a filosofie – „Křesťanská filosofie“ – Tomistická syntéza – Různé způsoby pojmání a interpretace středověké filosofie</i>	
Dodatek I. Zdvornilostní tituly udělené ve středověku filosofům uvedeným v tomto dílu.....	734
Dodatek II. Krátká bibliografie.....	735
<i>Všeobecná díla o středověké filosofii</i>	
<i> 735</i>	<i>735</i>
Kapitola II: Patristické období	736
Kapitoly III–VIII: Sv. Augustin.....	741

Kapitola IX: Pseudo-Dionýsios	744
Kapitola X: Boëthius, Cassiodorus, Isidor	745
Kapitola XI: Karolínská renesance.....	745
Kapitoly XII–XIII: Jan Scotus Eriugena.....	746
Kapitola XIV: Problém univerzálií	746
Kapitola XV: Sv. Anselm z Canterbury	748
Kapitola XVI: Škola v Chartres.....	748
Kapitola XVII: Škola Sv. Viktora	749
Kapitola XVIII: Dualisté a panteisté	750
Kapitola XIX: Islámská filosofie	750
Kapitola XX: Židovská filosofie.....	753
Kapitola XXI: Překlady	753
Kapitola XXII: Úvod (do třináctého století).....	754
Kapitola XXIII: Vilém z Auvergne	754
Kapitola XXIV: Robert Grosseteste a Alexander z Hales.....	755
Kapitoly XXV–XXIX: Sv. Bonaventura.....	755
Kapitola XXX: Sv. Albert Veliký.....	756
Kapitoly XXXI–XLI: Sv. Tomáš Akvinský.....	757
Kapitola XLII: Latinský averroismus: Siger Brabantský.....	763
Kapitola XLIII: Františkánští myslitelé.....	765
Kapitola XLIV: Aegidius Romanus a Jindřich z Gentu.....	769
Kapitoly XLV–L: Jan Duns Scotus.....	770
Rejstřík.....	773